



לקט ידיעות – אוגוסט 2019

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: עינב דהן, עומר הטואל, אבישג טל ודאלי שרגיי

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

פסיקה

בג"ץ דחה עתירה שהוגשה כנגד אי ביצוע פעולות אכיפה מספקות ביחס לבתי עסק של פלסטינים שהוקמו ללא היתר בניה בשטח C, וכן כנגד אי נטילת האחריות מידי הרשות הפלסטינית בכל הנוגע לסמכותה בתחום רישוי עסקים בשטח C שבאזור יהודה ושומרון. בית המשפט (השופט **אלרון**) קבע כי אין מקום להתערב בסדרי העדיפויות אותם קבעו המשיבים לעניין אכיפת החוק וכי נגד בתי העסק ננקטו פעולות אכיפה ופיקוח לא מעטות. בנוסף, בית המשפט אינו נוהג להתערב בעניינים מתחום יחסי החוץ של מדינת ישראל ולכן אין מקום להתערבות במערכת ההסכמים שבין המדינה לבין הרשות הפלסטינית.

פסק הדין ניתן ב-19 באוגוסט. בג"ץ 6872/18 רגבים נ' שר הביטחון.

בג"ץ דחה, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד תיקון לפקודת נציבות שב"ס במסגרתו נאסר על ביקור אסירים בימי שבת. **השופט מינץ**, בדעת רוב, ציין כי שלילת ביקורי משפחות אינה עולה כדי פגיעה בזכות לחיי משפחה (כל עוד עומדים לרשות האסיר אמצעי תקשורת אחרים), ומקל וחומר, התיקון לפקודה – שאינו שולל מהאסירים את האפשרות לקבל ביקורים או מפחית את תדירותם – אינו פוגע בזכותם לחיי משפחה או בזכותם לקשר עם העולם החיצון. **השופט ברק-ארז**, בדעת מיעוט, סברה כי היה מקום להוציא צו על-תנאי בעתירה, ולבחון מדוע לא יתאפשר ביקורים בבתי הסוהר בשבת, ולו במתכונת מצומצמת או חלקית.

פסק הדין ניתן ב-18 באוגוסט. **בג"ץ 8297/15 אבנר הררי נ' שירות בתי הסוהר**.

בית המשפט העליון הפך את החלטת בית המשפט המחוזי וקבע כי התנאי שקיים בחנינה הנשיאותית שניתנה למוחמד זיאדה, מפגע שהורשע בביצוע עבירות נגד ביטחון המדינה ונגזר עליו מאסר עולם, ולפני תום ריצוי מאסרו שוחרר במסגרת "עסקת גלעד שליט", הופך להיות בר הפעלה רק כתוצאה מביצוע עבירה נגד ביטחון המדינה ולא בשל עבירה פלילית שאינה ביטחונית. לפיכך, שנת המאסר שנגזרה עליו בגין תקיפת אשתו ובנותיו לאחר שחרורו אינה מפעילה את התנאי המבטל את החנינה והוא לא יוחזר לרצות את יתרת מאסר העולם.

פסק הדין ניתן ב-20 באוגוסט. **רע"ב 534/19 מוחמד זיאדה נ' מדינת ישראל**.

בית המשפט העליון קבע כי קבלן אשר רכש זכויות במקרקעי המדינה אינו יכול להפלות בשיווק ובמכירת הדירות שייבנו על קרקעות אלו.

ב-19 באוגוסט דחה בית המשפט העליון ערעור שהוגש על החלטת בית המשפט המחוזי, וקבע כי **חברה קבלנית פרטית אשר רכשה זכויות במקרקעי המדינה אינה יכולה להפלות בשיווק ובמכירת הדירות שייבנו על קרקעות אלו ולסרב למכור דירה לזוג ערבים רק בשל מוצאם, וחייב את החברה בתשלום פיצויים. השופט מזוז** התייחס לחשיבות המרכזית של עקרון השוויון בחברה דמוקרטית. לגישתו חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים חל גם על מכר דירות על ידי מי שזהו עיסוקו. לפיכך, במקרה דנן הופך חוק זה. לפי גישתו איסור ההפליה חל גם ביחס לקבלן פרטי שבונה פרויקט על קרקע פרטית. **השופט שטיין** סבר כי מקרקעין לא נכללים תחת הגדרת "מוצר" שבחוק איסור ההפליה, שכן פרשנות זו אינה תואמת את לשון החוק ואף מנוגדת לכוונת המחוקק. אולם, במקרה זה מדובר במקרקעי המדינה ששווקו על ידי קבלן פרטי ולכן הם כפופים לאיסור על הפליה במרחב הציבורי, אשר אוסר על הפליה בהקצאת זכויות במקרקעי המדינה. ביחס להפליה במכירת דירות אשר נבנו על ידי קבלן פרטי על קרקע פרטית, מדובר בסוגיה מורכבת, אשר עשויה להצריך תיקון חקיקתי. התנהלות החברה שהודיעה כי היא מסרבת למכור דירות לערבים עולה כדי ניהול משא ומתן שלא בדרך מקובלת ומקימה להם זכות לפיצויים. **השופט הנדל** סבר כי אין צורך להכריע בדבר הפרשנות הנכונה של חוק ההפליה, שכן במקרה הנוכחי, שבו המדינה היא צד לחוזה עם החברה הקבלנית, האיסור על ההפליה נובע מחובת השוויון שמחייבת את מי שכורת חוזה עם המדינה לשיווק קרקע ציבורית.

פסק הדין ניתן ב-18 באוגוסט. **רע"א 10011/17 מי-טל הנדסה ושירותים בע"מ נ' חאלד סלמאן**.

בית המשפט המחוזי בבאר שבע קבע, ברוב דעות, כי שישה תושבי היישוב הבדואי אל'עראקיב ישלמו למדינה 1.3 מיליון שקלים בגין נזקים והוצאות שנגרמו בשל ביצוע פינויים חוזרים ונשנים של מבנים שהוקמו על ידם על מקרקעי ציבור.

פסק הדין ניתן ב-7 באוגוסט. ע"א 36558-12-17 מדינת ישראל נ' סייאח אבו-מדיעם.

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ערכאת הערעור הפדרלי בארצות הברית דחתה על הסף תביעה אזרחית שהוגשה כנגד אהוד ברק, שר הביטחון לשעבר, בעניין אירועי המשט לעזה בשנת 2010.

ב-2 באוגוסט אישרה ערכאת הערעור הפדרלי בקליפורניה את החלטת בית המשפט הפדרלי שדחה תביעה אזרחית שהוגשה בשנת 2015, על ידי הוריו של אזרח טורקי-אמריקאי שנהרג במהלך אירועי המשט, כנגד אהוד ברק, אשר כיהן בעת האירוע כשר הביטחון של מדינת ישראל. בתביעה נטען כי ברק השתתף בתכנון המבצע ובפיקוח על מהלכו, וכי מתוקף תפקידו כשר הביטחון במהלך המבצע הוא נושא באחריות מלאה למותו של בנם. ממשלת ארצות הברית התייצבה להליך וטענה כי ברק נהנה מחסינות מתוקף תפקידו כשר הביטחון ולפיכך לא קיימת לבית המשפט סמכות שיפוט בעניינו. בחודש אוקטובר 2016, דחה בית המשפט הפדרלי את התביעה על הסף בשל טענת החסינות. על החלטה זו הוגש הערעור הנוכחי. בית המשפט הפדרלי לערעורים דחה את הערעור כאמור, וקבע כי קבלת טענת העותרים בכל הנוגע להיעדר חסינות עלולה לפתוח "תיבת פנדורה" ולרוקן את תוכנו של מושג החסינות, ובהתאם לכך עלולה להוביל למצב בו כל אדם יוכל לתבוע בכירים ממדינה זרה בגין מבצעים צבאיים שנערכו מחוץ לגבולות ארצות הברית בבתי המשפט האמריקאים. בית המשפט הוסיף כי ההחלטה לצאת למבצע התקבלה מתוקף תפקידו הרשמי של ברק כשר הביטחון וכי מדינת ישראל אישרה החלטה זו.

ההחלטה ניתנה ב-2 באוגוסט (ההחלטה); 25 באוגוסט, משרד המשפטים).

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

חיל הנחתים האמריקאי פרסם את המדריך למפקד ללוחמת יבשה, שהחליף את המדריך הקודם משנת 1956.

המדריך פורסם ב-7 באוגוסט (7 באוגוסט, ASIL). ראו גם הסבר וניתוח כללי של המדריך: מייקל מאייר, 9 באוגוסט, (Just Security).

משלחת הסיוע של האו"ם באפגניסטן (UNAMA) פרסמה דוח בדבר הגנה על אזרחים בעימות המזוין באפגניסטן ביחס למחצית הראשונה של שנת 2019.

הדוח פורסם ב-30 ביולי (הדוח).

זכויות אדם

משלחת בינלאומית מטעם האו"ם למיאנמר הגישה למועצת זכויות האדם דוח בנוגע לאליומות מינית ומגדרית במיאנמר, במסגרתו קבעה כי צבא מיאנמר נוקט באליומות על בסיס מיני ומגדרי, מתוך כוונה להפחיד ולהעניש את האוכלוסייה האזרחית כחלק מטקטיקת לחימה, וקראה לצבא מיאנמר לחדול מפעולות אלו. הדוח הוגש ב-22 באוגוסט ([הדוח](#)).

בית הדין האירופי לזכויות אדם פסק כי רוסיה הפרה את האמנה האירופית לזכויות אדם בגין מניעת טיפול רפואי ואחזקתו תחת תנאים קשים של סרגיי מגניצקי, עורך דין שחשף פרשת שחיתות גדולה בממסד הרוסי ונמצא מת בנסיבות לא ברורות בכלא הרוסי בשנת 2009. ההחלטה התקבלה ב-27 באוגוסט ([ההחלטה](#)); 27 באוגוסט, [Reuters](#)).

משפט בינלאומי פלילי

בית הדין הפלילי הבינלאומי הגיש לעצרת הכללית של האו"ם דוח שנתי בנוגע לפעילותו בתקופה שבין חודש אוגוסט 2018 לחודש יולי 2019. הדוח התייחס, בין היתר, לבדיקה המקדמית בנוגע למצב בפלסטין שנערכת מאז שנת 2014 וציין שמשרד התובעת ממשיך לנתח מידע הנוגע לסמכות השיפוט של בית הדין במדינת פלסטין, והפשעים שבוצעו לכאורה ברצועת עזה בשנת 2014 ובגדה המערבית ומזרח ירושלים מאז שנת 2014. הדוח מציין שמשרד התובעת התקדם בצורה משמעותית בניתוח המידע, מתוך כוונה לסיים את הבדיקה בזריזות האפשרית. הדוח הוגש ב-21 באוגוסט ([הדוח](#)).

הוועדה בדבר ביעור כל צורות האפליה הגזעית (CERD) קבעה כי יש לה סמכות שיפוט לדון בשתי בקשות שהופנו אליה, קטאר נגד איחוד האמירויות וקטאר נגד ערב הסעודית, במסגרתן נטען כי איחוד האמירויות וערב הסעודית הפרו את האמנה בכך שהפלו אזרחים קטארים ללא הצדקה, וכן כי הבקשות קבילות.

ההחלטות התקבלו ב-30 באוגוסט ([החלטה 1](#); [החלטה 2](#); [החלטה 3](#); [החלטה 4](#)). ראו גם ניתוח ההחלטות והמשמעות שלהן גם ביחס לבקשה נוספת של פלסטין נגד ישראל שתלויה ועומדת לפני הוועדה: [זייויד קין](#), 6 בספטמבר, [EJIL: Talk!](#).

סנקציות

ניתוח העיצומים שהטילה ארצות הברית על שר החוץ של איראן מוחמד ג'וואד זריף ב-31 ביולי, בראי המשפט הבינלאומי. הניתוח פורסם ב-28 באוגוסט ([סטיבן רטנר](#), 28 באוגוסט, [Just Security](#)).

התפתחויות מדיניות

הודו ביטלה את המעמד המיוחד של חבל קשמיר. בהמשך לכך, [הודיעה](#) פקיסטן כי תפנה לבית הדין הבינלאומי לצדק בשל ביטול המעמד.

הביטול פורסם ב-9 באוגוסט ([הביטול](#)); 5 באוגוסט, [NY Times](#); 5 באוגוסט, [Guardian](#). ראו גם ניתוח הסטאטוס המשפטי של חבל קשמיר ושל הודעת הביטול: [ליה מחשווארי](#), 12 באוגוסט, [Lawfare](#); סקירה היסטורית של הסכסוך בחבל קשמיר: [כריסטין פייר](#), 12 באוגוסט, [Lawfare](#); ניתוח ההיתכנות וההשלכות של הפניית הביטול לבית הדין הבינלאומי לצדק: [פרייה פילאי](#), 25 באוגוסט, [Opinio Juris](#).

נחתם הסכם בין השלטון הצבאי בסודן לבין המפגינים בנוגע לחלוקת הסמכויות והשלטון ביניהם עד לקיום בחירות במדינה. ההודעה על ההסכם פורסמה ב-3 באוגוסט (3 באוגוסט, [Guardian](#); 4 באוגוסט, [NY Times](#)).

ענייני הגירה

הודו השמיטה כ-2 מיליון תושבים מרשימת האזרחים של מדינת אסאם שבצפון-מזרח תת היבשת, לאחר בדיקה שערכה ב-4 השנים האחרונות במטרה לאתר מהגרים בלתי חוקיים ממדינות שכנות.

ההודעה על הרשימה פורסמה ב-31 באוגוסט (31 באוגוסט, [Guardian](#); 31 באוגוסט, [Reuters](#)). ראו גם ביקורת על חוקית המרשם: [פרייה פילאי](#), 12 ביולי, [Opinio Juris](#).

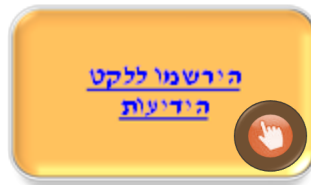
נשק

ארצות הברית פרשה באופן רשמי מההסכם לפירוק נשק גרעיני לטווח בינוני (INF) עם רוסיה. בהמשך לכך, ארצות הברית [הודיעה](#) כי ערכה ניסוי בטילי שיוט לטווח בינוני. הפרישה נכנסה לתוקף ב-2 באוגוסט ([הודעת הבית הלבן](#)), 1 באוגוסט, [NY Times](#); 2 באוגוסט, [Reuters](#). ראו גם ניתוח ההסכם לצמצום נשק גרעיני בין ארצות הברית ורוסיה (New START) שנחתם בשנת 2010 ודיון בהיתכנות שהתקוף שלו יוארך לאור המצב בין המדינות: [פראני ואדי](#), 13 באוגוסט, [Lawfare](#).

משפט בינלאומי כללי

בית המשפט העליון בקנדה אישר העמדה לדין של חיילים בפני בית דין צבאי על עבירות אזרחיות שנכללות במשפט הצבאי במקום בבית משפט אזרחי בפני חבר מושבעים. בית המשפט דחה את הטענה כי הדבר נוגד את הצ'רטר הקנדי של זכויות וחירויות. ההחלטה ניתנה ב-26 ביולי ([ההחלטה](#)). ראו גם ניתוח ההחלטה והמשמעות ביחס למשפט הבינלאומי ודיני זכויות האדם: [קנת ווטקין](#), 21 באוגוסט, [Just Security](#).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).



*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב :



© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS